

TRAMUNTANAXXI

2020 / 2021

ANUARI

EDITA

TXXI

FOTOGRAFIA

Pep Vicens i Marta Ferriol

MAQUETACIÓ

Maria Reyero

AGRAÏMENTS

Antònia Llabrés
Bruno Entrecanales
Joan Juan
Joan Mayol
Joe Holles
Luís Berbiela
Maria Cifre
Sarah Oppenheimer
Bartomeu Deyà
Xisco Colom
Jaume Garau
Tomàs Vibot
Lluís Vallcaneras
Esteban Martínez

CONTACTE

info@tramuntanaxxi.com
www.tramuntanaxxi.com
facebook.com/TramuntanaXXI
twitter.com/TramuntanaXXI

© TXXI, 2021
Sant Roc, 4
07001 Palma

Dipòsit legal: PM 1379-2019

CARTA DEL PRESIDENT 4

PRESENTACIÓ TXXI 6

BLOC 1:

Governança

Incidència amb les institucions	12
Suport i acompanyament a entitats ciutadanes	14
Impuls i inclusió a espais de participació a l'administració	16
Normativa	18
Creació d'espais de participació amb agents implicats	20

BLOC 2:

Desenvolupament rural

Servei d'assessoria per a gestió de finques rurals	24
Manual de Gestió Rural	26
Ecoregió Serra de Tramuntana	27
Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana	28
Gestió forestal comunitària	31

BLOC 3:

Sensibilització ciutadana

Actes per la Serra	34
La Serra de Tramuntana: Un món per descobrir. Mapes de recerca	38
20 fets de la Serra	39
Campanya de prevenció d'incendis forestals	40
<i>Foodscapes</i> : propostes per dinamitzar el paisatge gastronòmic	41

ALIANCES 42

COMUNICACIÓ 44

Arribam enguany a la nostra Assemblea general i clausura del curs 2020-2021 en un moment marcat per les celebracions del desè aniversari de la declaració de la Serra de Tramuntana com a Patrimoni Mundial i l'aparent recuperació d'una certa normalitat en la nostra lluita contra la COVID-19. Són moment en els quals es mesclen, quasi a parts iguals il·lusió amb incertesa, esperances amb dubtes legítims.

Aquests dies hem escoltat molts discursos florits sobre les meravelles de la Serra de Tramuntana i la declaració de la UNESCO, sense veure encara les passes fermes cap a la regeneració agrícola que necessita desesperadament la Serra.

Duim també més d'un any sentint xerrar de transicions ecològiques, turisme sostenible i reactivació econòmica verda sense saber si aquests discursos són plans possibles o simples utopies. Hi ha possibilitats reals de canviar a millor els models socioeconòmics i ambientals en què vivim? Estarem vivint un despertar que ens durà cap a un nou paradigma millor, o pel contrari la crisi en la qual encara ens trobam immersos serà una simple consolidació del model antropocèntric i depredador que tan bé coneixem? Aquestes són preguntes que ens feim des dels inicis de la pandèmia i són preguntes a les quals encara no tenim resposta.

L'única certesa real és sobre les nostres sensacions, els nostres valors i les nostres conviccions. L'únic que podem fer segur és posar tot de la nostra part per contribuir a un canvi que desitjam. En aquest sentit, crec que des de Tramuntana XXI tenim molt a aportar. Enguany definitivament hem assolit la maduresa, consolidant-mos com una entitat de referència en el modelatge de la política insular i autonòmica vers la Serra.

La Llei General de la Serra de Tramuntana proposada per la nostra entitat s'ha convertit en una de les grans promeses del Consell de Mallorca aquest any, tot i que encara no sabem si tindrà exactament la forma que proposam. Des de Presidència del Consell de Mallorca han comptat amb la nostra opinió més que mai durant aquest curs i hem desenvolupat una relació molt fluida i profitosa.

Tant és així que el mes d'abril ens demanaren ajuda per a desenvolupar una proposta ambiciosa de Pla Integral per a la Tramuntana que abarcàs aspectes d'agricultura, us públic, pedra en sec i gestió forestal que podria ser finançat amb fons europeus. No varem dubtar des de la comissió executiva i l'equip tècnic, posant-nos mans a l'obra amb sessions internes i amb tercers, amb l'objectiu de presentar una proposta al Consell abans del mes d'octubre. Aquesta proposta hauria de ser la condensació de tota la feina que hem fet aquests anys i l'articulació de tots els projectes proposats (els ja engegats i els que no). Tenim la oportunitat de plasmar la nostra gran visió per a la Tramuntana en un projecte a l'altura: el Pla Integral de la Serra de Tramuntana.

Fa anys que treballam en diferents fronts per millorar la gestió de la Serra amb multitud de projectes, però no ha estat fins enguany que hem estat capaços d'agrupar les nostres propostes amb articulats i plans transversals com la Llei o el Pla. Ara és el moment de redoblar els esforços i contribuir a que la pròxima dècada sigui la de l'acció en la que passem definitivament de la protecció sobre el paper a la conservació (i regeneració!) sobre el territori.

Joe Holles

PRESIDENT DE TRAMUNTANA XXI

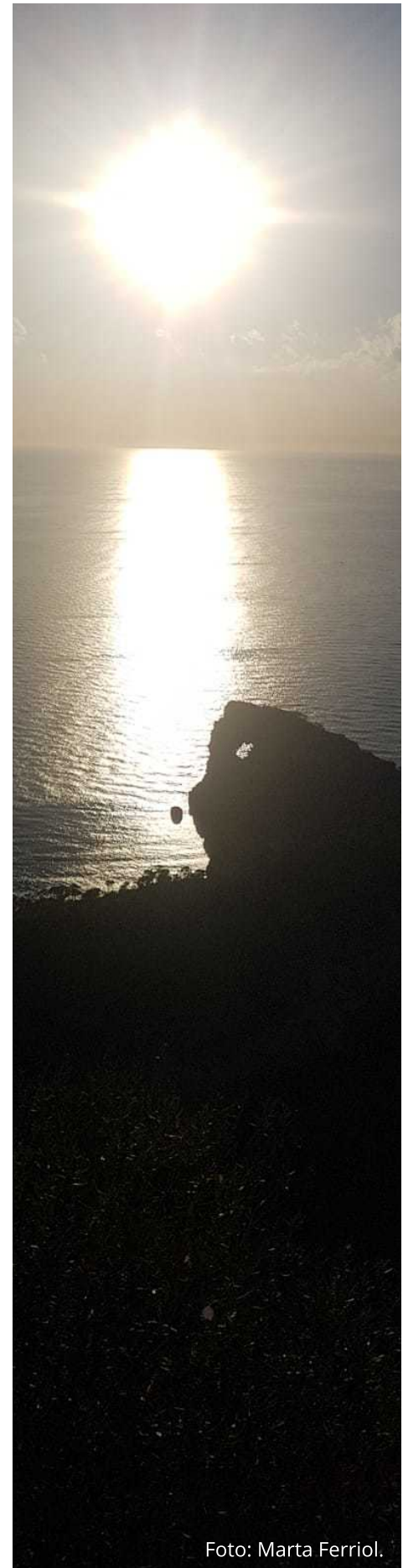

Foto: Marta Ferriol.

PRESENTACIÓ

Història. Cultura. Societat. Ambient. Patrimoni. Els valors de la Serra de Tramuntana.

Som una associació no lucrativa que treballa en favor de la conservació dels valors naturals, socials i culturals de la Serra de Tramuntana. Assessoram, proposam i implementam iniciatives per donar resposta als reptes que viu la Serra, en aliança amb els agents implicats al territori.

MISSION

Treballam a favor de la Serra de Tramuntana tot impulsant el coneixement, el consens i compromís de persones, organitzacions, empreses i institucions per a l'economia sostenible, la qualitat ambiental, el patrimoni natural i cultural, el benestar dels seus habitants i la qualitat de l'experiència dels seus visitants.

VISION

Pensam que la Serra de Tramuntana pot esdevenir un projecte pilot que demostrí la viabilitat d'un nou model de relació amb el territori: més inclusiu, respectuós i responsable.

Una oportunitat per alinear interessos i necessitats de diferents sectors que permetin regenerar l'entorn i la cultura, avançant cap a una societat més justa i resilient.

Un laboratori de bones pràctiques en protecció mediambiental, recuperació del sector primari, gestió de l'ús públic, bona governança, respecte per la tradició i aposta per la innovació.

Junta Directiva

Joe Holles

President

Joan Mayol

Vicepresident

Antònia Llabrés

Secretària

Bruno Entrecanales

Tresorer

Bartomeu Deyà

Vocal

Joan Juan

Vocal

Jaume Garau

Vocal

Sarah Oppenheimer

Vocal

Francesc Xavier Colom

Vocal

Maria Cifre

Vocal

Luís Berbiela

Vocal

Tomàs Vibot

Vocal

Esteban Martínez

Vocal

Lluís Vallcaneras

Vocal

Foto: Marta Ferriol.

Equip tècnic

Marta Ferriol
Directora tècnica

Joan Juan
Coordinador projecte de
Gestió de Finques

Maria Reyero
Tècnica en comunicacions

Consultors/es 2020 - 2021

Margalida Mulet
Doctora en Antropologia

Maria Cifre
Doctora en Antropologia

Aina Calafat
Biòloga

Elisabet Guasp
Biòloga

Alfonso de Oleza
Advocat

1

Governança

Tramuntana és avui un paratge natural i cultural d'una extrema bellesa, molt atractiu per als seus habitants i visitants. Els seus valors ens plantegen uns reptes molt grans si volem evitar la seva pèrdua. Respondre a aquests reptes implica, sens dubte, construir una nova arquitectura institucional per a la governança de la Serra.

Només amb una nova forma de governança podrem afrontar la problemàtica mediambiental, econòmica i social que afecta la Tramuntana, amb l'imprescindible consens i implicació de la ciutadania en general, les entitats, les empreses, els usuaris, els propietaris i les institucions.

A TXXI entenem la governança com el conjunt de processos i institucions legals i polítiques que, incloent-hi normes i valors, permet que la ciutadania en general i els agents implicats del territori en particular, articulin els seus interessos, resolguin les seves diferències i exerceixin els seus drets i obligacions en relació a la gestió i ús del territori.

En aquesta línia, des de TXXI:

- Generam espais de participació i debat per identificar els reptes de la Serra de Tramuntana i impulsar, amb els agents implicats al territori, iniciatives per millorar l'entorn.
- Recolzam als diferents òrgans de gestió territorial i realitzam accions d'incidència política, analitzam la normativa vigent i advocam per un model eficient i eficaç de governança.

Incidència amb les institucions

Part important de la nostra feina és fer incidència davant les institucions competents (de l'àmbit autonòmic, insular o local) per tal de traslladar problemàtiques i propostes per fer de la Serra de Tramuntana un territori sostenible a escala ambiental, social i econòmica.

Ens reunim periòdicament amb els ajuntaments dels 19 municipis de la Serra, per identificar i ajudar a visibilitzar reptes, assessorar per trobar respostes i assistir amb projectes. Visitem els equips de diferents departaments del Consell de Mallorca i el Govern de les Illes Balears, per treballar sobre àrees concretes i trametre les preocupacions dels municipis i dels agents implicats en el territori.

Organitzem reunions amb els partits polítics, tant locals, com insulars i autonòmics, per consensuar punts comuns i impulsar mesures positives per a la Serra i la seva gent.

Durant aquest període hem tingut reunions amb la presidenta del Consell de Mallorca, Catalina Cladera, i el conseller de Medi Ambient del Govern Balear, Miquel Mir, la consellera d'Agricultura i Pesca, Mae de la Concha del Govern Balear i la delegada del Govern Espanyol a les Illes Balears, Aina Calvo.

En l'àmbit del govern balear, hem presentat la nostra entitat a Paula Valero, directora general de Polítiques de Sobirania Alimentària i ens hem reunit com cada any amb l'equip del Paratge Natural Serra de Tramuntana.

En l'àmbit insular, hem treballat periòdicament amb el departament de Territori i el director insular Miquel Vadell i el Consorci Serra de Tramuntana. També hem participat en diverses reunions interadministratives amb el departament de Mobilitat i el seu director insular, Iván Sevillano.

Aquest any també hem presentat TXXI al departament de Turisme i Esports del Consell, a una reunió amb el seu secretari tècnic, Joan Gaspar Vallorí.

Reunió amb la presidenta del Consell de Mallorca. Juliol 2020.

"Parlam dels reptes de la Serra de Tramuntana amb @TramuntanaXXI. Ens han presentat les conclusions de la trobada de càrrecs que varem celebrar a principis d'any a #Raixa i reforçam els projectes relacionats amb la #Serra"

Catalina Cladera, presidenta del Consell de Mallorca

Suport i acompanyament a entitats ciutadanes de la Serra

TXXI, amb vocació d'esdevenir una entitat que acompanya a les plataformes ciutadanes de la Serra en el seu diàleg amb les institucions, ha portat a terme diverses accions per impulsar la recerca de solucions a diferents problemes que pateixen els habitants dels municipis de la Tramuntana.

- **Problema dels renous i perillositat per les males pràctiques viàries a la carretera Ma-10**

Aquest període les reivindicacions de veïns i veïnes per acabar amb les conductes incíviques i temeràries a la carretera que travessa la Serra de Tramuntana, amb el suport d'entitats com TXXI, i la voluntat de les institucions, han començat a donar fruits.

El mes de setembre del 2020, TXXI conjuntament amb el batle de Banyalbufar Mateu Ferrà, vam convocar una reunió de batles per proposar solucions conjuntes per abordar els problemes comuns que pateixen per les conductes incíviques i temeràries de conductors de motos i cotxes a la carretera que travessa la Serra de Tramuntana, la Ma-10. A aquesta carretera fa anys que es registra excés de velocitat i greus renous, impropis d'un paratge natural i Patrimoni de la Humanitat, el que ocasiona greu malestar a veïns i veïnes i també als visitants.

A la reunió van assistir els batles de Valldemossa, Nadal Torres; Deià, Lluís Apesteguia; Fornalutx, Xisco Marroig; Esporles, Maria Ramon, Escorca, Antoni Solivelles i Selva, Joan Rotger (els dos últims de forma telemàtica). En representació del municipi d'Estellencs han assistit Catalina Moragues, tinent de batle, i Mateu Vallori, regidor.

Reunió de batles per abordar la problemàtica dels renous i conductes temeràries a la Ma-10 i cercar propostes col·lectives, amb acompanyament de TXXI.

El febrer del 2021, la plataforma de veïnats Indignats de la Ma-10, el GOB i TXXI, van presentar un document de mesures coercitives al grup de treball interadministratiu creat el 2020, format per la Delegació del Govern de l'estat espanyol, el Govern balear i el Consell de Mallorca.

El maig del 2021 el grup de treball interadministratiu presenta a les entitats i el grup d'Indignats de la Ma-10 els resultats de les seves accions per resoldre aquesta problemàtica.

Des del passat 1 de gener:

- Més de 2.200 motos han estat controlades a la Serra i més de 400 motoristes han estat denunciats.
- S'ha multat una desena de motoristes per realitzar avançaments no permesos i altres set per tenir la inspecció tècnica defectuosa.
- Tots aquests conductors han perdut en el seu conjunt més de 200 punts del seu permís de conduir.

Des de fa dos anys el nombre d'accidents en la Ma-10 ha baixat considerablement passant dels 24 que va haver-hi en 2018 als nou que hi ha hagut en el que va del present any.

«Continuarem treballant per a reforçar la seguretat en la carretera Ma-10»

Aina Calvo, delegada del Govern a les Illes Balears

Impuls i inclusió a espais de participació ciutadana de l'administració

A TXXI creiem que perquè hi hagi un model efectiu de governança és necessari que la societat civil organitzada estigui present en els espais de participació de les administracions públiques competents.

- **SET de turisme actiu i ecoturisme**

TXXI hem seguit participant als Segments Estratègics de Turisme, específicament al d'ecoturisme i al de turisme actiu de l'Agència d'Estratègia Turística de les Illes Balears (AETIB).

Els Segments Estratègics de Turisme són grups de treball que conjuntament amb diferents empreses, entitats i institucions, pretenen estructurar, crear, comercialitzar i posicionar les Illes Balears com una de les principals destinacions relacionades amb turisme actiu i ecoturisme.

Durant aquest any, des de l'AETIB amb conveni amb la Universitat de les Illes Balears s'han iniciat dos projectes a proposta de TXXI: "Sector primari i productiu: perspectives de futur en la relació entre l'ecoturisme i el medi rural" i "Catàleg de camins de la Serra de Tramuntana".

Reunió de la Mesa Permanent del Consorci Serra de Tramuntana. Maig 2021.

• Mesa Permanent Consorci Serra de Tramuntana

Des dels inicis de TXXI hem tingut la preocupació de millorar la governança a la Serra així com d'introduir dins els òrgans de gestió una representació de les principals associacions no governamentals que tenen activitat o interès a la Serra.

Per això, TXXI va promoure, la conformació del Consell Consultiu del Consorci de la Serra de Tramuntana. Aquest òrgan creat el juny del 2018 s'ha dividit en una organització més executiva, la Mesa permanent, la qual s'ha convocat cada dos mesos des de la seva creació.

TXXI ha assistit a les reunions que s'han convocat bimensualment des de llavors, on s'ha pogut participar en els diferents projectes que actualment està impulsant el Consorci, així com exposar la nostra visió i s'ha defensat els interessos dels agents implicats a la Serra de Tramuntana.

Normativa

TXXI creu que per avançar cap a una bona governança és fonamental aconseguir que la Serra de Tramuntana es pugui acollir a un marc normatiu que atengui les necessitats de regulació d'aquest espai tan complex, en el qual interactuen multitud d'activitats i actors.

Per això s'ha de trobar una fórmula que simplifiqui el màxim les diferents figures legislatives i agilitzi les dificultats burocràtiques actuals, tenint com a eix transversal la conservació dels valors culturals i naturals del territori i el benestar dels seus visitants i residents.

- **Llei de la Serra**

TXXI ha tengut l'ocasió de proposar a distintes autoritats la conveniència de promoure una Llei de la Serra de Tramuntana, com la tenen altres espais protegits, com és el cas de Ses Salines d'Eivissa i Formentera., amb l'objectiu de millorar la governança de la Serra i disposar d'un instrument adaptat als temps actuals.

La Serra és l'espai protegit més complex i més extens de les Balears i necessita una norma clara i completa. Aquesta idea ha anat avançant, i es públic que el Consell de Mallorca ha iniciat treballs en aquest sentit.

Des de TXXI hem manifestat públicament la nostra postura: consideram convenient que no s'afegeixi una llei més a la complexitat normativa existent, sinó que aquesta es refongui i completi amb una llei general, que hauria de recollir tot allò que s'ha demostrat útil, completar-lo en els aspectes que convengui, i derogar allò innecessari o insatisfactori.

«Evidentment, fer una llei, sense ser fàcil, és el més senzill de tot el procés. El repte és millorar la realitat i creim que una llei general pot ser una eina (no una finalitat!) si el disseny és intel·ligent, participatiu i troba la necessària ambició i generositat institucional. La Tramuntana ho mereix.»

Joe Holles, president de TXXI

Article d'opinió publicat a Diario de Mallorca el 2 de juny de 2021

- **Al·legacions al projecte de decret de modificació puntual del Pla d'Ordenació de Recursos Naturals (PORN) de la Serra de Tramuntana**

TXXI sempre ha mostrat el seu suport a tota iniciativa normativa que suposi la millora i conservació del territori, i la seva adaptació a les exigències de la realitat local. D'igual forma, és interès de TXXI permetre i regular l'accés a la naturalesa i a l'entorn rural de la Serra per part de tota la ciutadania, resident o no, amb les necessàries garanties d'integració dels usos viaris amb els usos i interessos legítims dels titulars de drets en el territori, i condicionat a les precises limitacions que assegurin la tutela dels valors ambientals i patrimonials de l'entorn.

Des d'aquesta perspectiva, TXXI ha formulat les següents al·legacions a la millora de la tutela del territori, de la naturalesa i de l'entorn rural de la Serra de Tramuntana.

1. Valoració favorable de la proposta per protecció del voltor lleonat.

TXXI es manifesta a favor de la proposta, tant en els aspectes que ordenen el possible pas per zones fins ara excloses, com en les restriccions a les zones de nidificació de voltor lleonat (*Gyps fulvus*), per considerar-ho positiu de cara a la gestió de l'espècie.

2. Reducció de la limitació al camí del puig Roig.

Es recomana la reducció de la part inferior, que afecta el camí del Puig Roig que uneix Cosconar amb Mossa. La presència d'un niu de milà reial (*Milvus milvus*), no és motiu per una zona d'exclusió, ja que aquestes aus toleren perfectament una certa activitat humana a les zones de nidificació.

3. Revisió del PORN.

Es considera necessària la revisió del PORN en la seva totalitat i limitar les zones d'exclusió als espais i casos en què hi ha motius de conservació biològica que ho justifiquen.

Creació d'espais de participació amb agents implicats

Per TXXI és fonamental fomentar la participació dels agents implicats amb la Serra de Tramuntana, recollir les seves propostes i escoltar les seves preocupacions i problemàtiques per tal de poder fer les accions d'incidència necessàries.

- **Procès per la gestió dels olivars de la Serra**

Dels elements més distintius de la Serra de Tramuntana, valor ambiental, econòmic i patrimonial pel qual es va atorgar, en part, el reconeixement de la UNESCO són els seus olivars, les olives i l'oli.

El mes de juny va tenir lloc a Valldemossa una reunió per identificar els principals reptes en la conservació de les oliveres i elaborar propostes de millora. A la reunió varen assistir membres de la junta de TXXI, agents implicats del sector oleícola (empresaris i productors) i Consell regulador de la Denominació d'Origen Oli de Mallorca.

Es varen identificar com a reptes els següents:

- Abandó d'olivars per falta de rendibilitat.
- Alts costos de producció a la Serra de Tramuntana per les peculiaritats del terreny, la impossibilitat de mecanització, etc.
- Limitada demanda i rendibilitat de les olives de taula.
- Dificultat per a produir oli verge extra de la varietat Mallorquina.
- Dificultat per a entrar en la DO amb oli de la Serra de Tramuntana i consegüents reptes per a la comercialització.
- Canvis en patrons de consum.
- Irregularitat de les collites.
- Falta d'homogeneïtat en la maduració dels fruits.
- No reconeixement de la varietat Mallorquina per part del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
- Falta de professionalització del sector.

Foto: Pep Vicens.

Aquestes són les propostes que es varen plantejar:

Màrqueting i venda

- Professionalització del sector.
- Millora de la comunicació.
- Posada en valor del diferencial de la Serra de Tramuntana i el seu alt valor cultural.
- Exploració de connexions amb el sector turístic (visites a finques, venda d'experiències participatives, etc).
- Desenvolupament de diferents tipologies d'oli en funció del moment de recollida o el cupatge amb altres varietats per a adaptar-se a diferents gustos i nínxols.
- Millores en embalatge.
- Necessitat imperiosa d'evitar nous episodis de controvèrsia entorn a agents contaminants.
- Prevenda de producte a grans superfícies.
- Establiment d'estratègies ambicioses de màrqueting, distribució i venda amb suport actiu de l'administració i compromís per part dels productors a complir amb les exigències de grans superfícies i mercats internacionals.

Suport de l'administració

- Necessitat de compensar externalitats positives del sector oliverer de la Serra de Tramuntana per a revertir la seva desaparició.
- Subvenció al preu del me (se suggereix 80 € / me).
- Subvenció al preu del litre d'oli (se suggereix 10 € / litre).
- Primes per labor de prevenció d'incendis, recuperació de sòls i gestió de biomassa.
- Necessitat de "blindar" en la mesura que sigui possible l'ús de la nomenclatura "varietat Mallorquina".
- Flexibilitzar restriccions específiques com: condicionament d'accessos a olivars, instal·lació de plaques solars i restauració d'estructures agrícoles.

2

Desenvolupament rural

Cada dia observam com s'intensifiquen els desequilibris que es detecten des de fa anys. Les activitats d'oci creixen i generen nous impactes, al mateix temps que les activitats tradicionals agràries, ramaderes i forestals que han conformat la singular fesomia de la Serra desapareixen o es troben en situació crítica, a causa sobretot de la seva manca de rendibilitat. També veiem com l'administració pública, en els seus diferents nivells i departaments, no integra adequadament la gestió de les diferents activitats que afecten la Serra.

Aquesta dinàmica, lluny d'alleujar els problemes de la Serra, els agreuja, ja que no existeix un model general que consideri la necessària interrelació de la responsabilitat econòmica, social i ambiental de l'espai.

TXXI creu amb la necessitat de crear una estratègia de desenvolupament rural a la Serra a llarg termini que ajudi a diversificar l'activitat econòmica. Tot impulsant les activitats tradicionals, generant riquesa al territori, conservant els valors naturals i culturals a través d'activitats de baix impacte.

En aquesta línia, des de TXXI:

- Donam suport a una gestió pública i privada d'aquest espai rural, basada en els principis de la sostenibilitat ambiental, social i econòmica, mitjançant les pràctiques més eficients i rendibles.
- Contribuïm a visibilitzar i difondre iniciatives de desenvolupament rural de la Serra de Tramuntana amb criteris de sostenibilitat ambiental, social i econòmica.

Servei d'assessoria per a la gestió de finques rurals

Les finques de muntanya pateixen d'una problemàtica comuna: una complexa gestió.

La seva difícil rendibilitat, els condicionaments ambientals, l'intens ús públic, el patrimoni cultural, l'amenaça dels incendis forestals i les plagues forestals, la producció i comercialització i el seu costós manteniment, fan que sigui determinant poder detectar les problemàtiques i identificar les potencialitats, proposant fórmules de maneig que permetin optimitzar les inversions i millorar els resultats.

Amb aquest objectiu, TXXI vol donar suport als gestors i/o propietaris de finques per tal d'aconseguir una major eficiència a la conservació, manteniment i explotació de les seves terres amb la premissa de reduir les despeses i aconseguir un millor impacte a les intervencions.

D'aquesta manera, TXXI ofereix un diagnòstic preliminar gratuït de les seves finques als nostres socis/es i la possibilitat de dur a terme un rigorós estudi des d'una visió integral que permeti encetar noves accions adreçades a l'enfortiment del seu model de gestió.

Des de la posada en marxa del servei de gestió de finques, hem assessorat a més d'una desena de socis i estem treballant amb la gestió de 3 grans finques.

El cas de Son Torrella

Una de les finques amb les quals TXXI està treballant és l'emblemàtica Son Torrella, la finca més alta de la Serra de Tramuntana.

Son Torrella (Escorca, 440 Ha), inclou el Puig Major i destacats valors naturals i culturals. La propietat la dedica des de fa anys a la conservació de la Natura i s'hi han plantat més de 60.000 arbres.

Geològicament espectacular, coberta per una flora molt variada amb nombrosos endemismes, bona diversitat d'auells amb notables concentracions de voltors, té també abundant patrimoni etnològic (Forns de calç, rotlles de sitja, barraques, eres, pous i fonts de mina) i prehistòrics (Cova de Son Torrella).

La finca està oberta a l'ús públic de senderistes i alpinistes, amb la regulació establerta pel Paratge Natural de la Serra, on està enclavada.

La propietat ha acordat amb TXXI una col·laboració de gestió, amb les prioritats següents:

- Millorar l'estat de la vegetació reduint l'impacte d'herbívors domèstics i assilvestrats.
- Restauració de parets i elements etnològics.
- Organització de visites i altres activitats de caràcter cultural, social i familiar.
- Captar recursos per a la conservació i restauració dels valors de Son Torrella amb la implicació de les administracions i la societat civil.
- Estimular activitats educatives i de recerca.

«Aquest espai i les seves instal·lacions tenen una potencialitat enorme de cara a la posada en marxa d'iniciatives de recerca científica i educació ambiental que permetran tenir més coneixements sobre els valors de la Tramuntana i, de pas, acostar la comunitat escolar a la realitat actual de la Serra i la necessitat d'invertir en la seva preservació. És una iniciativa pionera i exemplaritzant»

*Joan Juan, coordinador del projecte de gestió de finques
Reportatge publicat a Última Hora el 9 d'abril de 2021*

Manual de gestió rural: ja disponible en anglès!

Amb la voluntat d'arribar el màxim de persones possibles i conscients que molts dels gestors de les finques de la Serra són estrangers, aquest any TXXI hem traduït el nostre Manual de gestió rural a l'anglès.

Perquè una bona gestió sobre el territori és la nostra màxima prioritat, volem que els nouvinguts a la Serra també puguin gaudir d'aquest document pràctic, on trobaran informació útil de les possibles activitats que s'han de portar a terme per el correcte maneig d'una finca rural.

Per elaborar-ne el contingut del Manual, es van convocar a més de trenta experts que van aportar les dades essencials de la seva especialitat per a la seva aplicació a la Tramuntana.

El Manual consta de 6 blocs temàtics amb un total de 46 fitxes, on cada una resumeix el valor cultural i històric vinculat a cada activitat amb informació per a la gestió dels diferents àmbits d'una finca rural, combinant els sabers populars de generacions de pagesos que han treballat a les nostres muntanyes amb pràctiques modernes.

Sessió del procés d'ecoregió a Esporles.

Ecoregió Serra de Tramuntana

Una ecoregió és una àrea geogràfica on agricultors/es, ciutadans/es, empreses, associacions i administracions públiques estableixen una estratègia de col·laboració o xarxa per a la gestió sostenible dels recursos locals, generant un sistema de governança cap a la sobirania alimentària, que adopta un model ecològic de producció i consum.

Per això, juntament amb l'Associació de Producció Agrària Ecològica de Mallorca - APAEMA i la Sociedad Española de Agricultura Ecológica - SEAE estem convidant a participar a diferents municipis i administracions per treballar conjuntament per portar a terme accions conjuntes i coordinades que impulsin l'agroecologia a les diferents regions.

Gràcies a la convocatòria de promoció de projectes socioculturals del departament de Presidència del Consell de Mallorca s'ha pogut iniciar aquest procés a través de portar a terme tallers participatius als 7 municipis integrants del projecte entre els mesos de setembre i octubre del 2020: Estellencs, Banyalbufar, Deià, Valldemossa, Esporles, Puipunyent i Bunyola.

A aquests tallers s'ha convocat a la societat civil, als agents del sector agroalimentari local (agricultors/res, propietaris/res amb activitat agrària d'autoconsum i les empreses HORECA) i als responsables de la gestió dels municipis. La metodologia utilitzada ha sigut d'innovació social, basada en les tècniques de dinamització de grups.

A cada taller s'han recollit inquietuds i propostes per a incentivar l'agricultura ecològica als municipis de la Serra de Tramuntana, incloent-hi accions que es poden impulsar tant en l'àmbit privat com a estratègies que es poden portar a terme des de l'administració pública.

Als tallers participatius s'ha identificat, segons el lideratge i la motivació dels agents implicats, els integrants del grup promotor del projecte a cada municipi, els quals han format una xarxa de grups motors, per així assegurar la sostenibilitat i continuïtat en el temps a aquest procés.

Com a resultat d'aquest primer projecte emmarcat dins el procés d'ecoregió i gràcies a les propostes s'han recollit, s'ha elaborat el pla d'acció Ecoregió Serra de Tramuntana per impulsar en els següents anys.

Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana

Del patrimoni culinari al paisatge cultural

Gràcies al finançament obtingut a la convocatòria del departament de cultura, patrimoni i política lingüística del Consell de Mallorca del 23 al 29 de novembre del 2020 es va celebrar la primera setmana gastronòmica de la Serra de Tramuntana: Del patrimoni culinari al paisatge cultural.

La Serra de Tramuntana, declarada patrimoni mundial de la humanitat per la UNESCO, pel seu paisatge cultural generat durant generacions que han treballat la terra, actualment està sofrint un procés d'abandonament accelerat, principalment degut a la recessió del sector primari.

Aquest fet es vincula directament amb els canvis de models alimentaris i de relació amb el territori que té la societat actual.

L'oportunitat que representa aquest projecte és entendre la cultura com el conjunt de maneres de vida i costums, coneixements d'un grup social, i concretament la cultura popular com el conjunt de les manifestacions en què s'expressa la vida tradicional d'un poble. Aquestes es manifesten a través dels paisatges culturals, en el nostre cas, un paisatge cultural agrari, vinculat a la manera de viure i a l'alimentació dels que van ser els seus habitants.

L'objectiu principal d'aquest projecte és posar en valor la cultural popular vinculada a la producció i consum alimentari de productes locals, a través de la gastronomia i com aquesta ha contribuït a modelar el paisatge cultural de la Serra de Tramuntana.

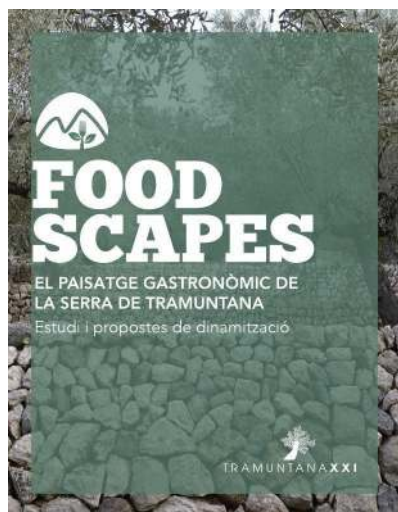
Imatges d'algunes de les activitats: Cati Pons fa un showcooking del seu guardonat "arròs de carboner" a la cuina de la finca pública de Galatzó, participants a del Concurs d'Innovació amb l'oliva de la Serra de Tramuntana, entrega de premis al concurs "La cuina de la Serra" i sopar-conversatori amb productors.

- Posar en valor la gastronomia local, com a fenomen social i cultural.
- Reforçar l'imaginari col·lectiu, de la necessitat de donar suport al sector primari de la nostra Serra a través del consum de producte local i de temporada
- Fomentar el sentiment d'identitat cultural de la Serra de Tramuntana a través de la tradicions relacionades amb activitats alimentàries.
- Visibilitzar iniciatives empresarials que protegeixen i perpetuen la cuina tradicional.
- Generar i ordenar coneixement sobre les activitats alimentàries i la construcció del paisatge cultural.
- Fomentar la innovació i la creativitat amb utilitzant com a base el producte local per arribar a nous públics.
- Consolidar iniciatives que s'estan impulsant relacionades amb el consum de producte local i de temporada com la Marca Serra de Tramuntana del Consorci Serra de Tramuntana i el projecte Ecoregió Serra de Tramuntana.

[illegible]

Com a resultat d'aquest projecte es va publicar:

- L'estudi de *Foodscapes: El paisatge gastronòmic de la Serra de Tramuntana: Estudi i propostes de dinamització*
- Receptari del concurs "De la tradició a la innovació, productes derivats de l'oliva."
- Receptari del concurs de receptes tradicionals de la Serra de Tramuntana
- Publicació de 4 conferències disponibles virtualment a la nostra pàgina web

«Hi ha gent que li dóna més importància a tenir un bon telèfon que a menjar bones tomàtigues: hem de començar a valorar el que tenim, el producte local»

Maria Solivellas, xef de Ca Na Toneta, a la Setmana Gastronòmica de les Illes Balears

Obrim camí cap a la gestió forestal comunitària a la Serra de Tramuntana

La gestió forestal comunitària es basa en implicar a tots els agents amb competències i responsabilitats en la gestió del territori (principalment administració pública i societat civil), perquè col·laborin conjuntament en realitzar accions a favor del maneig i conservació dels boscos i la prevenció d'incendis.

Des de TXXI hem identificat al llarg del temps com els vectors econòmic i polític no han tingut capacitat per recuperar una gestió activa del territori forestal, un 70% de la superfície de la Serra de Tramuntana.

Per això, hem engegat en aquest període una línia de treball per propiciar l'impuls dels usos i aprofitaments forestals ordenats i dels projectes de custòdia del territori forestals a diferents municipis de la Serra de Tramuntana. Així, durant els mesos de novembre i desembre es van organitzar dues activitats:

- Realització d'una jornada, on es va convidar a ponents per a presentar diversos projectes i iniciatives que promouen la gestió i la conservació dels boscos de les Illes Balears i que impliquen la societat civil i les administracions públiques, tals com iniciatives exitoses d'aprofitaments de la biomassa forestal i projectes de custòdia forestal.
- Organització d'una jornada tècnica de participació, on diversitat d'actors clau entorn la gestió forestal (administració local i autonòmica, empreses forestals i societat civil) van debatre sobre quins són els principals reptes als que s'enfronten els aprofitaments forestals actualment i, conjuntament, es varen identificar possibles solucions i iniciatives potencials a la Serra de Tramuntana. Aquesta jornada va permetre establir els fonaments per a elaborar una proposta de projecte per a continuar treballant a favor de la gestió forestal comunitària.

3

Sensibilització ciutadana

Per TXXI és de cabdal importància la transmissió de coneixement sobre la Serra, per tal de sensibilitzar la ciutadania sobre el seu gran valor natural i cultural i els reptes que afronta a causa de la situació actual. Per aquest motiu organitzem actes d'interpretació, educació i formació sobre diferents àmbits.

Així mateix, TXXI fomenta la investigació i la recollida de dades i d'informacions significatives i rigoroses sobre la Serra. D'aquesta manera es disposarà d'una línia de base sobre la qual fonamentar qualsevol proposta d'intervenció.

En aquesta línia, des de TXXI:

- Generam i ordenam el coneixement de la realitat actual i la història de la Serra de Tramuntana, per disposar de dades útils i fiables que facilitin la gestió i la presa de decisions.
- Realitzam accions divulgatives i de conscienciació, per compartir la nostra visió d'una Serra viva i resilient, generant sentiment d'estima i compromís en la protecció.

Actes per la Serra

Donant a conèixer la Tramuntana

Per TXXI és molt important, per tal de generar sentiment de compromís i protecció de la Serra, sensibilitzar a la ciutadania i donar a conèixer la Tramuntana i la seva complexitat.

Per això, durant aquest període s'han continuat organitzant activitats mensualment, tot i que degut a la crisi sanitària s'ha optat per dur a terme aquestes activitats telemàticament, sobretot durant els mesos d'hivern:

Han estat un total de 7 Actes per la Serra durant aquest període, 4 online i 3 presencials.

- **Supervivència a la Serra de Tramuntana.** Xerrada online, gener de 2020.

El doctor Carles Amengual, metge homeòpata, biòleg i expert en plantes medicinals de Mallorca va oferir aquesta conferència per exposar la seva experiència recorrent la Serra de Tramuntana amb tècniques de supervivència.

- **Foc i boscos a la Serra de Tramuntana.** Xerrada online, febrer 2021.

A càrrec de Maria Cifre, doctora en antropologia ambiental i membre de la junta directiva de TXXI.

En aquesta xerrada ens aproparem, des de la perspectiva de l'antropologia ambiental, a una diversitat de dinàmiques socioambientals que actualment caracteritzen l'ús i gestió dels boscos de Serra de Tramuntana, i al seu impacte sobre la problemàtica dels grans incendis forestals.

- **Els darrers musulmans a Mallorca.** Xerrada online, març 2021.

Jaume Deyà va oferir la xerrada "Els darrers musulmans a Mallorca. Refugiats durant la conquesta a les muntanyes de la Serra".

Jaume Deyà és co-director del projecte arqueològic Almallutx. Llicenciat en Història, especialitat Prehistòria per la UB, màster en Gestió de Patrimoni Cultural: Investigació i gestió per la UIB.

- **Ajudes i subvencions per dinamitzar l'agroecologia.** Xerrada online, març de 2020.

L'equip promotor de l'Ecoregió Serra de Tramuntana va organitzar aquesta sessió, dirigida a entitats ciutadanes i administracions locals, a càrrec de Margalida Mulet, doctora en antropologia de l'alimentació i col·laboradora del projecte des del seu inici.

En el marc del procés Ecoregió Serra de Tramuntana que ha iniciat TXXI i SEAE, amb la col·laboració de 7 municipis de la Serra de Tramuntana s'ha consensuat un pla d'acció per dinamitzar l'agroecologia en aquests municipis.

Aquest pla d'acció, consensuat a través d'un procés de participació ciutadana que es va celebrar el setembre i octubre del 2020 es va proposar l'organització de jornades formatives sobre subvencions per entitats i ajuntaments.

- **Miramar, el primer Parc Nacional d'Europa.** Presentació de llibre i taula rodona, abril 2021.

Joan Mayol, vicepresident de TXXI, va presentar el seu nou llibre al nostre primer acte presencial, que va tenir lloc a la clastra de l'Estudi General Lul·lià.

Seguidament, va tenir lloc la taula rodona "El turisme i els espais naturals protegits: el cas de la Serra". Hi varen participar Llorenç Mas, director general d'Espais Naturals i Biodiversitat, Celestí Alomar, conseller de Turisme del primer Pacte de Progrés i Ivan Murray, professor de la UIB. Va moderar la taula rodona Joe Holles, president de l'entitat.

- **Visita a la cova de Son Torrella.** Visita guiada, maig 2021.

De la mà de l'arqueòleg Jaume Deyà vàrem poder visitar la cova de la finca de Son Torrella, a Escorca. Un dels objectius de la nostra intervenció a la finca és dinamitzar activitats d'educació ambiental i patrimonial, a través de visites guiades respectuoses amb l'entorn com la que vàrem organitzar dissabte passat. D'aquesta manera esperam poder contribuir a visibilitzar i donar a conèixer el patrimoni de la Serra, la seva flora i fauna i la seva història, per així generar estima i sentiment de protecció cap al territori.

També vàrem voler aprofitar l'oportunitat per fer un reconeixement a Carlos Zayas, activista ecologista, per la seva incansable tasca en la preservació de la finca familiar.

- **Contraban a la Serra: el misteri de la Pedrissa.** Visita guiada, juny 2021.

La ruta va ser a càrrec de Joan Carles Palos, llicenciat en Filosofia i Lletres, escriptor, guia cultural i locutor/presentador de ràdio i televisió. L'octubre de 2013 posà en marxa FITA A FITA – Senderisme cultural i familiar –, una iniciativa que té com a objectiu principal fer veure i explicar a tothom el valuós patrimoni natural i cultural que és part important de les nostres senyes d'identitat.

Aquesta activitat va comptar amb el suport de Caixa Colònia

Educació ambiental

La Serra de Tramuntana: un món per descobrir

Mapes de recerca (tercera edició)

"La Serra de Tramuntana, un món per descobrir, mapes de recerca" va néixer del desig de l'entitat a contribuir a conscienciar i sensibilitzar a la població més jove en l'estima i la importància dels valors tant naturals com culturals que ens aporta la Serra de Tramuntana. Així, ja fa tres anys que des de TXXI s'impulsen tot un seguit d'activitats centrades a despertar en infants i joves un sentiment d'estima i pertinença cap a la Serra.

En l'edició d'aquest any, a causa de la situació sanitària que estem vivint, es va optar per ampliar els materials de la web del programa d'educació ambiental, de manera que els docents dels centres educatius puguin utilitzar-los per dur a terme activitats a les seves aules sense l'ajuda d'un educador o educadora ambiental o bé fer-ho a distància. D'aquesta manera, amb aquesta tasca es pretenien assolir els objectius següents:

- Aprofundir i multiplicar el procés de sensibilització i formació a professorat i alumnat en els valors ambientals, històrics i patrimonials de la Serra de Tramuntana.
- Revisió dels tallers que conformen els materials "La Serra de Tramuntana, un món per descobrir: mapes de recerca" i editar allò que es consideri oportú a partir de la revisió dels materials
- Creació de nou contingut en línia per poder complementar el que ja s'ha editat en anteriors convocatòries i poder donar resposta a l'actual situació sanitària que estem vivint. Per això s'han elaborat les diverses activitats interactives relacionades amb els materials disponibles a la web

20 fets de la Serra de Tramuntana

Difonent dades i xifres interessants de la Tramuntana

La Serra de Tramuntana, és un territori d'un valor incalculable, a causa dels seus valors culturals, paisatgístics i naturals, així com tots els serveis ecosistèmics que ens ofereix. TXXI, hem sintetitzat alguns d'aquests valors amb 20 fets rellevants sobre la Serra que volem fer arribar a la població, per ajudar a entendre la importància de valorar i cuidar aquest espai. Perquè estimem i cuidem allò que coneixem, aprenem plegats sobre la Serra.

Enguany hem imprès una tirada de 2500 fulletons dels 20 fets de la Serra de Tramuntana, que s'han distribuït entre les escoles participants en el projecte d'educació ambiental. També es poden consultar totes les fitxes a la nostra web.

Campanya amb la Conselleria de Medi Ambient i Territori "Aquest estiu: envolta't de seguretat!"

Amb l'objectiu d'incorporar nous actors a la prevenció d'incendis forestals es presenta per segon any consecutiu la campanya "Aquest estiu, envolta't de seguretat", impulsada per la Conselleria de Medi Ambient, el Servei de Gestió Forestal i l'associació TXXI.

Aquesta campanya cerca la implicació directa del món rural i dels seus gestors, pagesos, propietaris i residents en zones forestals per a l'execució d'accions eficaces per a prevenir incendis forestals, evitar la seva propagació i reduir les seves conseqüències.

La campanya "Envolta't de seguretat" té dues fases. La primera és una campanya de comunicació per la sensibilització a gestors, propietaris de finques a entorns rurals i pagesos, per a la prevenció d'incendis forestals, perquè realitzin les accions adequades per disminuir el risc.

La segona fase va tenir lloc als mesos de novembre i desembre amb un cicle de gestió forestal, durant el qual varen tenir lloc diferents sessions formatives teòriques i pràctiques, enfocades a sensibilitzar sobre les mesures de protecció a aplicar durant l'hivern per a protegir els habitatges de la Serra de Tramuntana davant del risc d'incendis forestals.

Enguany, a més, hem pogut imprimir 2.500 cartells amb els consells per a la prevenció d'incendis i traduir les infografies a l'alemany i l'anglès. La campanya té el lema "Prevenir és actuar".

«Des de la Conselleria agraïm el compromís un any més de TXXI. Cal reduir el risc d'incendi forestal i preparar als ecosistemes i a la societat davant la seva ocurrencia, adoptant una cultura del risc per avançar-nos als incendis forestals, perquè prevenir és actuar, i al futur serà precís envoltar-se de seguretat per a conviure amb el foc»

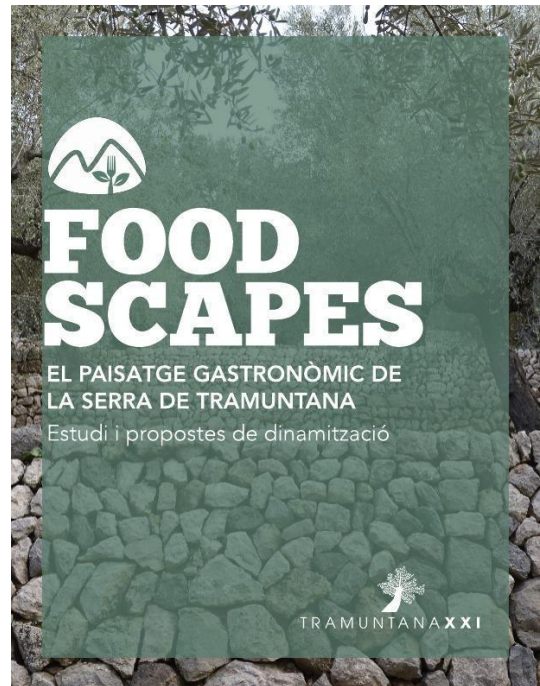
Miquel Mir
Conseller de Medi Ambient i Territori

Foodscapes

Propostes per dinamitzar el paisatge gastronòmic

Com a part dels resultats de la Setmana Gastronòmica, a finals del 2020 vàrem publicar “Foodscapes: el paisatge gastronòmic de la Serra de Tramuntana. Estudi i propostes de dinamització”. L'estudi, com les altres activitats de la Serra de Tramuntana, ha rebut el suport del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.

L'estudi, realitzat per la doctora en Antropologia ambiental Maria Cifre, fa una anàlisi acurada de les característiques del *foodscape*, o paisatge gastronòmic, propi d'aquesta regió de Mallorca, com a construcció social que ens permet analitzar com els aliments, els llocs i les persones estan interconnectades i interactuen.

A la presentació de l'estudi, l'autora afirma que “cal tenir en compte que la gastronomia és un element que actua tant a l'espai natural com al social, que influeix tant en la producció d'aliments com en la transformació territorial d'una regió”.

A l'estudi també es recullen una sèrie de propostes per a la dinamització del paisatge gastronòmic de la Serra de Tramuntana. Per començar a sondejar la seva viabilitat, les propostes ja han estat compartides amb el Consorci Serra de Tramuntana, qui les ha rebut amb molt d'interès. Algunes d'aquestes propostes tenen a veure amb impulsar els itineraris gastronòmics com a experiència per acostar als visitants als productes de la Serra i paisatge que els fa possibles; la promoció de la venda directa d'aliments produïts a la Tramuntana (que podria materialitzar-se amb el projecte d'Ecoregió que també impulsa TXXI) o donar una empenta a la iniciativa de la Marca Serra de Tramuntana, entre d'altres.

“La creació i dinamització de la figura de *foodscape* que fomenta el consum d'aliments produïts localment, pot millorar la sostenibilitat econòmica i ambiental tant de les comunitats locals com de l'activitat turística a través de la promoció de pràctiques agrícoles sostenibles, del suport a comerços i negocis locals i, fins i tot, a través d'impulsar una marca gastronòmica identitària que atregui visitants i inversors. En definitiva, la figura de *foodscape* pot contribuir a conservar el patrimoni social, natural i paisatgístic de Serra de Tramuntana”, conclou l'autora de l'estudi.

ENTITATS AMB LES QUE HEM COL·LABORAT:

INSTITUCIONS

- Conselleria de Medi Ambient i Territori de les Illes Balears
- Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de les Illes Balears
- Conselleria de Presidència del Consell de Mallorca
- Conselleria de Territori del Consell de Mallorca
- Conselleria de Mobilitat del Consell de Mallorca
- Consorci Serra de Tramuntana
- Paratge Serra de Tramuntana
- Mancomunitat Serra de Tramuntana
- Agència de Turisme de les Illes Balears
- Delegació del Govern de les Illes Balears

Ajuntaments:

- Estellencs
- Banyalbufar
- Deià
- Esporles
- Valldemossa
- Bunyola
- Puigpunyent

ENTITATS

- D'o Oli de Mallorca
- D'o Oliva de Mallorca
- Vins de la Terra
- Centre Cap Vespre
- Fundació Itinerem
- GOB
- Mallorca Preservation Found
- Societat Balear d'Educació Ambiental - SBEA
- Sociedad Española de Agricultura Ecológica - SEAE
- Associació de Productores d'Agricultura Ecològica de Mallorca - APAEMA

EMPRESSES I COOPERATIVES

- Cooperativa Sant Bartomeu de Sóller
- Cooperativa pagesa de Pollença
- Confraria de Pescadors de Sóller
- Vinyes de Mortitx
- Fet a Sóller
- Restaurant Els Fogons de Plaça
- Restaurant Ca Na Toneta
- Restaurant Es Taller
- Restaurant Miceli
- Hotel-Restaurant El Guia

COMUNICACIÓ

La plana web www.tramuntanaxxi.com i els perfils a les xarxes socials Facebook i Twitter esdevenen la nostra línia de contacte directe amb els socis i simpatitzants, i suposen una eina d'informació i difusió de les nostres activitats.

Enguany hem consolidat la nostra plana **web** com a plataforma per informar del que fa la nostra entitat, i també com a caixa d'eines amb recursos sobre la Serra de Tramuntana: mapes didàctics, informes i estudis, biblioteca, històries de vida, etc. La nova plana web ja compta amb prop de 700 visites al mes.

Els seguidors als perfils de **xarxes socials** van en constant progressió: al juny de 2021 comptam amb 722 usuaris a Twitter i 6.046 a Facebook, la nostra principal xarxa social.

La nostra **Newsletter** mensual arriba a 814 persones.

Durant aquest període TXXI s'ha seguit consolidant com a una font reconeguda pels mitjans de comunicació, que es posen en contacte amb nosaltres habitualment per conèixer la nostra opinió sobre temes com l'ús públic dels camins, la problemàtica a la Ma-10, l'abandó del sector primari o el model turístic a la Serra.

Mallorca Zeitung

Se 1.007 · 13 · 31. Mai 2021 · LIEBENSBADEN DRITTSCHWABISCHER WOCHENSCHRIFT · WWW.MALLORCAZEITUNG.DE · 2,50 Euro

Auf der höchsten Finca

Viele Landgüter sind wirtschaftlich unrentabel. Ein Projekt am Poig Major eröffnet neue Perspektiven für die historischen Schätze und das Weiterleben der Tramuntana.
5.28/29

11. Mittelmeer

SOCHI

PROJEKT AGRICULTURA ECOLÓGICA

La Serra, ahora una ecorregión

► Tramuntana XXI impulsa la agroecología para combatir el cambio climático y el despoblamiento, mientras enseña al país

Guillermo Martínez

Los tiempos de la Serra de Tramuntana XXI han cambiado. Ahora la agricultura local produce en la región de la Serra de Tramuntana. Todo esto marca una diferencia con el modelo de agricultura que se practicaba en la zona. Los agricultores de la zona han pasado de ser productores de alimentos a ser productores de experiencias. La zona es un espacio para el ocio y el aprendizaje, pero también es un espacio para el ocio y el aprendizaje.

TOUR EN LES CURSES IL·LEALS A LA SERRA DE TRAMUNTANA DESPRÉS DEL CONFINAMENT

Diario de Mallorca

WELLES

Joe Holles: "Es el momento de cambiar el modelo productivo y abandonar el monocultivo turístico"

DER SPIEGEL

SPECIAL: Wie groß ist die Chance, das Massentourismus zu reduzieren?

Einmal: Die Insel ist so ist – aber Veränderung ist dringender nötig, denn je, wird aber nur jedem verlorenen Arbeitsplatz schenken. Wir müssen uns fragen, wie können wir die Wirtschaft schnell multiplizieren und gleichzeitig die Ökonomie für ein Modell schaffen, das weniger anstrengend für künftige Jahre und nachhaltiger ist. Im Moment lautet das Motto: "Konsumenten und keine Zeiten für Experimente, also gehen wir wieder zur Tagesordnung über." Das ist ein Konzept für Kolonialismus.

© Spiegel-Verlag, Berlin 2021. Alle Rechte vorbehalten.

ANUARI
2020/21

TRAMUNTANA XXI